

Autor: Jaroslav Galba

Název práce: Síla vystřelená do mraků

Kategorie: C – Co je statečnost? (úvaha nebo esej)

Postupný ročník: 4.A

Věk: 18 let

Gymnázium Matyáše Lercha, Brno

Pedagog: Dana Karpíšková

Síla vystřelená do mraků

Odvaha a statečnost. Dvě slova pro jednu věc. Dva názvy pro tu samou vlastnost. Dříve velmi ceněné, dnes trochu zaváté do pozadí. Stále však s puncem ceněného pozitivu. Ale co to vlastně znamená? Jaké činy, myšlenky a skutky v sobě skrývá nejasná změt šedivých písmen? Na první pohled obyčejných.

Odvaha je schopnost vzdorovat. Vzdorovat nepřizní, bolesti, nám nelibým věcem. Je to síla stát, když se zvedá vítr a udělat vše proto, aby neškodně přešel. Síla říkat ne, když s něčím nesouhlasíme. Síla pronášet ano, když za něčím hodláme stát. Tváří tvář nepřátelství, ohrožení, zesměšnění či odsouzení neodvrhnout své názory, city a hodnoty, ale naopak je chránit a věřit v ně. Síla neklesnout na kolena v temném, chladném kruhu nebezpečí a samoty, ale bojovat za sebe, své blízké a ostatní lidi. Síla dostát své cti a závazkům ve chvílích, kdy jejich naplnění není všeobecně žádoucí či bezpečné...

Statečnost je fáze, kdy přemůžeme vlastní strach. Ten černý závoj, jenž nás čas od času obklopuje. Roztrháme jej. A necháme rozvířit ve sluneční záři na tisíce malinkých, bezmocných kousků. Přesto však nejde říci, že je strach špatný. Protože nebýt jej, nebyly bychom tím, kým jsme; nebyli bychom lidmi. Jen strach určitým způsobem formuluje naše duše a právě jeho překonávání z nás dělá lepší tvory. Odvahy bez bázně by nebylo. Protože, co si řeknete o člověku, který by necítil ani sebenepatrnější osten strachu a hnal by se do všech myslitelných i nemyslitelných akcí. Ten, kdo dokazuje svou nebojácnost tím, že s lahví vodky v ruce o půlnoci přebíhá přes čtyřproudovou vozovku, vážně není statečný. Nálepka idiota a pozvánka do odvykací či psychiatrické léčebny by mu jistě prospěla víc.

Odvážný není ten, kdo „jde přes mrtvoly“ pro svůj osobní prospěch. Statečnost neznamena bezohlednost, umanutost, tvrdohlavost ani přehnané riskování. Od všeho si trochu bere a přisypává i jiné ctnosti, které (jsou-li ve správném množství) tvoří právě onu zmíněnou. Jednou z nejdůležitějších ingrediencí je však i strach, bez něhož to nejde.

Možná to tak necítíme, ale statečnost je důležitější, než by se mohlo zdát. Střeží totiž všechno ostatní. Jako štít, jenž nastavujeme okolnímu světu. Ve snaze, že co nejlépe ochrání naši povahu a hodnoty. Ne všichni ten štít mají. A každý jej má jinak veliký. Někdo o něj přišel vlivem tragických událostí, další se o něj postupně připravuje sám svojí pohodlností. Jedno je však jisté. Ten, kdo odvahu ztratí, tím dává všanc i všechno ostatní. Celé svoje já, které se pak bez vůle kymácí tam a zpět jako tenký stromek v ledové bouři.

Spolu s odvahou se v éteru totiž rozpouští i vůle a chuť jednat. Zvolna bledne a zhasíná. Nedávno zářící cíl: měnit nepříznivé stavy a zajistit klid sobě i svému okolí. Jak si

chce člověk uchovat touhu pomáhat, moudrost, toleranci a soucit, když nemá sílu a odvahu prosadit je?

Nahradíme to jinými ctnostmi, říkají si dotyční. Ale jde to vůbec? A dá se takový poklesek nějak poznat? Vždyť je to červená niť protkaná celou historií. Je s námi spjata již od nepaměti. Proč? Těžko odpovědět. Jako všechno, i tenhle problém má vícero vrstev. Napříč věky, chceme zkrátka žít v klidu. A to nám těžko může kdokoli vyčítat. A tak lidstvo, jež právě dosáhlo nejpokrokovějšího období ve své historii, už ani příliš neřeší, co dál a jak zlepšit svět. Zlatá klíčka. Jen málokdo vyjádří naplno svůj názor a pokusí se jej nějak realizovat. Není to totiž úplně žádoucí. A o palčivých problémech naší doby se hodně mluví, ale málo koná.

Ale tak jako se střídá noc a den, byly a jsou chvíle, kdy je potřeba, aby povstal někdo statečný a bojoval. Člověk mnoha ctností, které by však byly zbytečné, ztratil-li by svoji odvahu. Aby něco změnil. Zachránil životy, vytvořil stát, svrhl tyranský režim. Ale i mnoho menších a běžnějších věcí. Takových lidí by mohlo být mnohem více. Ale naneštěstí není. Protože za tyto ctnosti se v noci nejčernější často platí tím nejcennějším. Životem.

Dobré a špatné vlastnosti lidí se projevují vždy, ale jen v krizových situacích je potřebná jistá nezdolnost, průbojnost a touha jít si za svým, i když to znamená výhrůžky a opovržení ostatních. Nemáme-li odvahy, jistota se vytrácí. Jistota v pořádek, spravedlnost a hodnoty, které po celý náš život vyznáváme. Jsou tady s námi neustále, dány výchovou a smýšlením každého jedince. Vysoký sloup z mramoru, stálý a důvěrně známý, k němuž vzhlížíme. Ale bez odvahy jej není možné udržet. Neb strach má mnoho podob a často je, bohužel, oprávněný. Nejdříve se to projeví navenek. Budeme se bát dělat správné věci. Budeme se bát kvůli životu, rodině či majetku. Ale naše ctnosti tam stále budou. Někde tam uvnitř. Dřímát v našem nitru. Zakryté pláštěm lží a přetvářek. Avšak necháme-li je spát příliš dlouho, jednoho dne zjistíme, že odumřely nadobro. A sloup se zbortí v ohlušující kakofonii třeskotu a mračen prachu.

Ale nikdy není pozdě začít jej budovat znovu. Neboť ctnost zvaná odvaha tady stále je. Přijdou časy, kdy se zmenšuje, bledne a slábne. A pak zájem, dobrotu, spravedlnost a přátelské jednání nahradí netečná apatie, lhostejnost a krčení se v rohu, aby se nás cosi náhodou netýkalo. Ale stejně jako odešla, tak se také vrátí. Budeme-li chtít... a s ní i všechny ostatní ctnosti. Oba tyto procesy se neprojeví najednou. Nestane se tak zítra ani pozítří. Ba ani za týden či dva. Musí uběhnout ještě stovky a tisíce časových jednotek. Jakých? To záleží jen na nás. A na tom, jak se zachováme.